Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

2024-2025

6. Materion a nodwyd o'r llynedd (2023-24).....16
7. Cynllun Gweithredu y cytunwyd arno ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2024-25 17

DRAFT

1. Crynodeb Gweithredol

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (AGS) yn asesiad da o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ac fe'i defnyddir fel offeryn ar gyfer gwelliannau corfforaethol, i werthuso cryfderau a gwendidau yn y fframwaith llywodraethu ac fel rhan o gynllun gweithredu blynyddol.

Cwblhawyd adolygiad AGS 2024/25 gan y Prif Archwilydd Mewnol (Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol ym mis Chwefror 202* a darparodd sicrwydd '**********' bod system gadarn o graffu a chadernid ar waith a bod y systemau a'r gweithdrefnau wrth baratoi a sgorio'r Fframwaith Llywodraethu yn foddhaol.

Asesir bod gan y Cyngor fframwaith llywodraethu boddhaol, rheoli risg a rheolaethau mewnol ar waith i reoli cyflawni amcanion y sefydliad yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar:

- nifer, cwmpas a sicrwydd o ffynonellau mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024, a
- derbyn camau gweithredu gan reolwyr (lle bo ar gael).

Mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd da yn ystod y flwyddyn gyda chyflawniadau a gofnodwyd yn erbyn pob un o'r saith egwyddor graidd. Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn dwyn ynghyd yr holl drefniadau llywodraethu mewn un ddogfen ac yn sicrhau bod trefniadau llywodraethu clir ar waith. Nododd y Cyngor gynllun gweithredu i'w gwblhau ar gyfer 2024/25.

Wrth ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd iddo, mae'r Grŵp Arweinyddiaeth hefyd wedi dod i'r casgliad bod trefniadau llywodraethu'r Cyngor a rheolaethau mewnol yn cael eu hystyried yn foddhaol/da.

Mae'r fframwaith llywodraethu blynyddol yn adolygu a mesur cynnydd wrth ystyried 'Fframwaith Cyflawni Llywodraethu Da' (*Delivering Good Governance Framework)* (2016) Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) / Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), a chanfuwyd bod y trefniadau llywodraethu ar y cyfan yn dderbyniol neu'n dda.

Daeth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'r casgliad, ar sail y dystiolaeth a gyflwynwyd iddo yn ystod 2024/25, bod trefniadau llywodraethu a rheolaethau mewnol y Cyngor yn cael eu hystyried yn foddhaol/da.

Mae Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr ill dau yn cydnabod pwysigrwydd cael sylfaen gadarn o lywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn. Maent yn addo eu hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion a amlygwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn ac i wella trefniadau llywodraethu'r Cyngor ymhellach.

Mae'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr yn cadarnhau eu bod wedi cael gwybod am oblygiadau'r adolygiad gan yr Uwch Reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio ac maent yn fodlon y bydd y camau a amlinellir yn y AGS hwn yn mynd i'r afael â'r meysydd i'w gwella.

Llofnodwyd ar ran **Cyngor Sir Ceredigion**

Arweinydd y Cyngor	**Prif Weithredwr**
Dyddiad: xx/xx/xxxx	Dyddiad: xx/xx/xxxx

2. Proses Llywodraethu

Beth yw llywodraethu?

“Mae llywodraethu wrth wraidd gwasanaethau cyhoeddus. Mae'n sail i sut mae adnoddau'n cael eu rheoli, sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud, sut mae gwasanaethau'n cael eu darparu a'r effaith maen nhw'n eu cael, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn amharu ar sut mae sefydliadau'n cael eu harwain a sut maent yn rhyngweithio â'r cyhoedd.. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn, ond rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau sydd wedi'u rheoli'n dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau a reolir yn dda; nid ydynt yn ddi-hid a biwrocrataidd.”

Llywodraethu corfforaethol yw'r system lle mae sefydliad yn cael ei gyfarwyddo a'i reoli.

Bydd strwythur llywodraethu da yn cynnwys o leiaf:

- Safonau llywodraethu clir y bydd sefydliad yn cael ei lywodraethu
- Rolau a chyfrifoldebau llywodraethu
- Mecanwaith ar gyfer mesur perfformiad sefydliad yn erbyn ei safonau llywodraethu.

Er mwyn bod yn llwyddiannus, rhaid i sefydliad fod â sylfaen gadarn o lywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn.

DRA
FT

Beth yw Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i'r Cyngor lunio Datganiad Llywodraethu Blynyddol (AGS) (y ddogfen hon), sy'n esbonio sut mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r saith egwyddor graidd ac is-egwyddor a gynhwysir yn ei Fframwaith Llywodraethu a'r Fframwaith Llywodraethu a hefyd yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn asesiad o drefniadau llywodraethu'r Cyngor a gellir ei ddefnyddio fel offeryn ar gyfer gwneud cynnydd corfforaethol, gwerthuso cryfderau a gwendidau yn y fframwaith llywodraethu ac fel rhan o gynllun gweithredu blynyddol.
Mae Cyngor Sir Ceredigion ('y Cyngor') yn cydnabod y cyfrifoldeb dros sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, ei gyfrif yn briodol, a'i ddefnyddio'n economaidd, effeithlon ac effeithiol.

Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys y trefniadau a roddwyd ar waith i sicrhau bod y canlyniadau a fwriedir ar gyfer ein holl randdeiliaid yn cael eu diffinio a'u cyflawni, gan sicrhau ein bod bob amser yn gweithredu er budd y cyhoedd. Mae hefyd yn nodi'r ffordd y mae'r Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw er mwyn cyflawni gweledigaeth ac Amcanion Lles Corfforaethol y Cyngor, gan ddwyn ynghyd yr holl

drefniadau llywodraethu ac yn rhoi sicrwydd bod trefniadau llywodraethu clir ar waith..**governance-framework-eng.pdf (ceredigion.gov.uk)**

Cyfansoddiad

Mae'r Cyfansoddiad yn nodi trefniadau llywodraethu (Rheolau Sefydlog) y Cyngor ac yn cael eu diwygio'n rheolaidd.

Strategaeth Gorfforaethol

Mae'r Strategaeth Gorfforaethol yn nodi Amcanion Llesiant Corfforaethol y Cyngor, sy'n anelu at wella a gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol dinasyddion Ceredigion ac y bydd y Cyngor yn cyfeirio ei adnoddau iddynt.

Gweledigaeth y Cyngor yw sicrhau gwerth am arian, gwasanaethau cyhoeddus dwyieithog cynaliadwy, sy'n cefnogi economi gref ac amgylchedd iach, wrth hyrwyddo lles pobl a chymunedau Ceredigion. Gwneir hyn drwy gyflawni Amcanion Llesiant Corfforaethol, sydd i'w canfod yn y Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 - Cyngor Sir Ceredigion

Bydd y camau y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cymryd i gyflawni ei Amcanion Llesiant Corfforaethol yn helpu i wella canlyniadau i bobl leol a gwneud y mwyaf o'i gyfraniad i'r 7 Nod Llesiant Cenedlaethol. Y 7 nod yw: -

1. Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd-eang
2. Cymru lewyrchus
3. Cymru gydnerth
4. Cymru iachach
5. Cymru sy'n fwy cyfartal
6. Cymru o gymunedau sy'n cydlynu
7. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.

Mae'r broses o gynhyrchu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn dechrau gydag Adolygiad o'r Fframwaith Llywodraethu sy'n weithdy a gynhelir gan aelodau a swyddogion Llywodraethu ac Archwilio. Mae adolygiad Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor yn gwerthuso trefniadau llywodraethu'r Cyngor i sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd ar gyfer ei randdeiliaid/defnyddwyr gwasanaeth. Mae'r fframwaith yn seiliedig ar 'Fframwaith CIPFA/SOLACE Cyflawni Llywodraethu Da o fewn Llywodraeth Leol 2016, Fframwaith Rhyngwladol: Llywodraethu Da yn y Sector Gyhoeddus (CIPFA/IFAC, 2014)' (*Delivering Good Governance in Local Government Framework* 2016 CIPFA/SOLACE, *International Framework: Good Governance in the Public Sector* (CIPFA/IFAC, 2014)).

Mae adolygiad y Fframwaith Llywodraethu Blynyddol yn mesur cynnydd yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Da newydd CIPFA/SOLACE (2016). Cadarnhaodd yr adolygiad fod trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn effeithiol ac yn addas i'r diben.

Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn cynhyrchu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (AGS), sy'n esbonio sut mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r saith egwyddor graidd ac is-egwyddor a gynhwysir yn ei Fframwaith Llywodraethu ac yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018.

Mae trefniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2024/25 wedi cael eu hadolygu yn unol â'r adolygiad fframwaith llywodraethu. Mae'r fframwaith llywodraethu yn ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi'r ffordd y bydd y Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw er mwyn cyflawni ei drefniadau llywodraethu.

3. Asesiad o effeithiolrwydd prif elfennau'r Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddangos bod ganddo'r trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol ar waith i berfformio'n effeithiol.

Mae Arweinydd y Cyngor yn darparu cyfeiriad strategol clir, ac mae'r Cyfansoddiad yn diffinio'n glir rolau Cynghorwyr a Swyddogion. Mae'r Pwyllgor Archwilio Mewnol ac Allanol, Moeseg a Safonau, a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ymrwymo i sicrhau bod y trefniadau llywodraethu yn effeithiol ac yn gadarn.

Mae'r Cyngor wedi cynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei lywodraethu yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Da CIPFA/SOLACE (2016). Roedd yr adolygiad yn cynnwys gweithdy aelod/swyddog lle dadansoddwyd ac adolygwyd Adolygiad Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor, gyda newidiadau pellach yn cael eu gwneud ar ôl i'r gweithdy gael ei adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Gwnaed cyfraniadau i'r adolygiad gan yr Aelodau canlynol: Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghyd â chynghorydd ac aelodau lleyg y Pwyllgor.

Yn ystod y gweithdy cyflwynwyd pob ymddygiad a'i sgorio yn erbyn mecanwaith sgorio, fel a ganlyn:

1	2	3	4	5
Annerbyniol Angen gweithredu ar unwaith	Is na boddhaol - Angen gweithredu ar frys (o fewn 3-6 mis)	Boddhaol - Gweithredu'n ofynnol (cyn diwedd y flwyddyn, 9-12 mis)	Derbyniol - Efallai y bydd angen mân addasiadau	Da - Llywodraethu cyffredinol sy'n cael ei ystyried yn dda ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen gweithredu pellach

Mae'r Adolygiad Fframwaith Llywodraethu yn cael ei adolygu gan swyddogion, sydd â chyfrifoldebau llywodraethu/rheoli o fewn y Cyngor, a chan Grŵp Arweinyddiaeth y Cyngor.

Daeth y Grŵp Arweinyddiaeth, sy'n cynnwys y Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr Corfforaethol a Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, i'r casgliad yn eu hadolygiad bod [enter comments/statement from LG].

Yn dilyn adolygiad y Fframwaith Llywodraethu, ystyrir bod trefniadau llywodraethu cyffredinol yn dda ar y sail bod mwyafrif y sgoriau a gymhwyswyd yn 4/5. Yn seiliedig ar y dystiolaeth a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystod 2024/25, gan gynnwys yn ystod y Gweithdy blynyddol, daeth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'r casgliad bod gan y Cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith.

Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn adrodd ar ddigonolrwydd trefniadau rheoli risg a rheolaeth fewnol yr awdurdod, a sylwadau o'u heffeithiolrwydd. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn dilyn y risgiau a nodwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol yn adrodd ar risg ac mae'r rhain yn dod i bob pwyllgor. Mae gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd fynediad at adroddiadau gan reoleiddwyr lle nodir risgiau. Mae pob adroddiad gan archwilwyr a rheoleiddwyr yn cael eu rhannu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel mater o drefn.

Mae'r camau a argymhellir gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cael eu cynnwys a'u monitro drwy Log Gweithredoedd y Pwyllgor.

Mae effeithiolrwydd yr adolygiad fframwaith llywodraethu yn defnyddio tystiolaeth a sicrwydd gan:

- Archwilio ac Arolygu mewnol ac allanol;
- Rheolaethau ariannol;
- Rheoli Risg a Pherfformiad;
- Safonau cyfreithiol a moeseg;
- Cyfarwyddwyr Corfforaethol ac Uwch Reolwyr Eraill, gan gynnwys y Swyddog A.151 a'r Swyddog Monitro;
- Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio; a
- Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

DRA
FT

Archwilio Mewnol

Mae'r Prif Archwilydd Mewnol (Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol) yn cynnal adolygiad annibynnol o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r dull o sgorio a thystiolaeth, yn flynyddol.

Cwblhawyd yr adolygiad o AGS 2024/25 ym mis Chwefror 202* ac roedd yn rhoi sicrwydd " bod system gadarn o graffu a chadernid ar waith a bod y systemau a'r gweithdrefnau wrth baratoi a sgorio'r Fframwaith Llywodraethu yn foddhaol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r Fframwaith Llywodraethu ac mae wedi'i chynllunio i reoli risg i lefel resymol. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion ac felly dim ond sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd y gall ddarparu. Mae'r system rheoli fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion y

Cyngor, i werthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau hynny'n cael eu gwireddu a'r effaith pe byddent yn cael eu gwireddu, a'u rheoli'n effeithlon, effeithiol ac yn economaidd.

Mae Cod Rheoli Ariannol CIPFA yn gosod safonau rheoli ariannol ar gyfer awdurdodau lleol. Fe'i cynlluniwyd i gefnogi arferion effeithiol mewn rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol i ddangos eu cynaliadwyedd cyllidebol.

4. Cyflawniadau Llywodraethu Corfforaethol ar gyfer 2024-25

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn nodi ymrwymiad y Cyngor i egwyddorion llywodraethu da. Mae'r adrannau canlynol yn rhoi crynodeb o brif gyflawniadau Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor yn ystod y flwyddyn (ystyriwyd y cyflawniadau yn llawn ar ôl cael eu hystyried yn ystod yr adolygiad Fframwaith a gynhaliwyd rhwng Swyddogion perthnasol ac aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o'r broses adolygu).

Er mwyn osgoi ailadrodd diangen, mae crynodeb o dystiolaeth o waith y Cyngor *yn ystod 2024-2025 ond yn* berthnasol i bob un o'r egwyddorion A-G.

A. Gweithredu gyda gonestrwydd, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith

Rhaid i Aelodau'r Cyngor a Swyddogion gydymffurfio â'r Codau Ymddygiad, fel y nodir yn y Cyfansoddiad sy'n nodi cyfrifoldebau a dyletswyddau. Darperir hyfforddiant gorfodol ar y Cod Ymddygiad a moeseg i Aelodau, yn ogystal â hyfforddiant ar Foeseg/Ymwybyddiaeth o Dwyll ar gyfer holl swyddogion y Cyngor.

Mae'n ofynnol i aelodau ddiweddaru'r Gofrestr Buddiannau yn unol â'r Cod Ymddygiad, yn flynyddol, sy'n gyfle i gyfeirio unrhyw gymdeithion/rolau personol agos, ac ati. Yn ogystal, gwneir datganiadau o fuddiant gan aelodau mewn cyfarfodydd. Mae hyn yn cynnwys aelodau lleyg/annibynnol. Cyhoeddwyd diweddariadau rheolaidd ar ddatganiadau o ddiddordeb a lletygarwch gweithwyr ar safle CeriNet y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor Moeseg a Safonau yn hyrwyddo cydymffurfiaeth foesegol i sicrhau bod gan y cyhoedd ymddiriedaeth a hyder bod Aelodau a Swyddogion yn gweithio i'r safonau moesegol a moesol uchaf. Mae'n ystyried safonau aelodau a materion ymddygiad, ac mae'r Pwyllgor yn darparu Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor nifer o bolisïau a strategaethau ar waith i atal twyll a chyflwynwyd Adroddiad Blynyddol yr Archwilio ar Wrth-dwyll i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae'r Gofrestr Swyddi dan Gyfyngiadau Gwleidyddol ar gyfer Swyddogion yn cael ei chynnal, ac mae'r Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol ar Gyflogai Llywodraeth Leol ar gael i weithwyr ar CeriNet.

Mae'r Cyfansoddiad yn destun adolygiadau rheolaidd, gyda diweddariadau parhaus yn ôl yr angen, gan gynnwys cyflwyno newidiadau arfaethedig i'r Gweithgor Cyfansoddiad Trawsbleidiol, a gwneud argymhellion ar newidiadau i'r Cyfansoddiad i'r Cyngor. Mae'r Swyddog Monitro/Llywodraethu yn adrodd i'r Cyngor ddiweddaru dirprwyaethau yn y Cyfansoddiad.

Roedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, sy'n cael ei gadeirio gan Aelod Lleyg ac sydd â chyfansoddiad 1/3 Person Lleyg/Aelod, yn rhan o broses adolygu AGS yn ystod y gweithdy fframwaith llywodraethu blynyddol. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd yn ymgymryd â hunanasesiad yn flynyddol ac mae'r Cadeirydd yn cynhyrchu adroddiad blynyddol y Cadeirydd yn amlinellu'r gwaith a'r cyflawniadau ar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

B. Sicrhau bod yn agored ac ymgysylltiad rhanddeiliaid cynhwysfawr

Mae ymgynghori ac ymgysylltu â dinasyddion yn bwysig i'r Cyngor. Cyhoeddir ymgynghoriadau ar wefan y Cyngor ac fe'u hyrwyddir ar y cyfryngau cymdeithasol. Gellir dod o hyd i ymgynghoriadau a gynhaliwyd yn ystod 2024-2025 ar Polisi Ymgysylltu a Chyfranogiad - Cyngor Sir Ceredigion.

C. Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol

Mae Amcanion Llesiant Corfforaethol y Cyngor wedi'u cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 <http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/strategies-plans-policies/strategies/> y Cyngor ac yn cael eu hadolygu bob blwyddyn ac yn cael eu hadrodd yn Adroddiad Blynyddol Hunanasesiad ac Adolygiad Blynyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant a gyhoeddwyd ar wefan Cyngor Sir Ceredigion. Mae'r Cyngor wedi penderfynu ar ddiben a gweledigaeth y Cyngor ac fe'i cynhwysir yn Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 <http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/strategies-plans-policies/strategies/>. Mae'r strategaeth hon yn dangos sut y bydd yr awdurdod yn cefnogi ac yn hyrwyddo lles dinasyddion Ceredigion.

Mae'r holl drefniadau Cynllunio Busnes Blynyddol yn adlewyrchu'r Llinyn Aur ac yn cysylltu'r cynlluniau corfforaethol gan gynnwys Cynllun Busnes, Cynllun Strategol, Adroddiad Rheoli Perfformiad Corfforaethol, ac Amcanion Llesiant a Gwella.

Mae gwybodaeth am berfformiad wedi'i hamlinellu yn Adroddiad Blynyddol Hunanasesiad ac Adolygiad Blynyddol y Cyngor o Berfformiad ac Amcanion Llesiant.

Caiff Cynlluniau Busnes eu paratoi'n flynyddol ac maent yn cael eu monitro bob chwarter gan Fwrdd Perfformio, sy'n cynnwys aelodau'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu, a Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae gosod cyllideb yn destun craffu manwl gan y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Mae'r Archwilydd penodedig yn ystyried trefniadau'r Cyngor i sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Yn ei lythyr, dywedodd fod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau i ddefnyddio ei adnoddau. Cyhoeddwyd adroddiad archwilio diweddaraf Cynllun Gwella'r Cyngor (2020-2021) ym mis Tachwedd 2020. Daeth yr adroddiad i'r casgliad yn gadarnhaol bod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau a'i fod wedi gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru yn ddigonol i gyflawni ei ddyletswyddau.

Cwblheir ffurflen arfarnu cyfalaf ar gyfer prosiectau cyfalaf newydd, sy'n cwmpasu'r gofyniad ar gyfer y prosiect, ac fe'i defnyddir i asesu gwerth am arian a goblygiadau refeniw prosiectau mawr. Mae Strategaeth Buddsoddi Cyfalaf wedi'i chynnwys yn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

D. Penderfynu ar yr ymyriadau sy'n angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd

Penderfynu ymyriadau

I benderfynu ar yr ymyriadau angenrheidiol i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl a fwriadwyd, mae gan y Cyngor offeryn a chanllawiau Asesiad Effaith Integredig ar gael a hyfforddiant sydd wedi'i gyflwyno ar gyfer Swyddogion ac Aelodau. Hefyd, mae grŵp rheoli prosiectau corfforaethol wedi'i sefydlu i ffurfioli datblygu a rheoli prosiectau. Yn ogystal â'r hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol hwn mae ar gael fel modiwl dewisol o'r Rhaglen Rheolwr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth yn ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, y Gymraeg, a'r defnydd o'r Asesiadau Effaith Integredig, y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a'r Swyddog Monitro (Swyddog Arweiniol Corfforaethol-Llywodraethu a Chyfreithiol) yn cynghori yn ôl yr angen.

Ymyriadau cynllunio

Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn sicrhau bod ymyriadau cynllunio yn cynnwys cyfarfodydd Grŵp Arweinyddiaeth wythnosol, adrodd chwarterol ar gynnydd yn erbyn Cynlluniau Busnes lefel 1, cyfarfodydd chwarterol y Bwrdd Perfformiad; a Cyfarfodydd Panel Gweithredol chwarterol.

Mae'r holl brosiectau cydweithredu mawr wedi sefydlu trefniadau llywodraethu a rheoli gan gynnwys rheoli risg.

Caiff pob prosiect ei ystyried gan y Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol, y mae Archwilio Menwol yn bresennol ynddo hefyd ac sy'n fforwm effeithiol ar gyfer cyngor/her ac amlygu risgiau wrth i feysydd y Gwasanaeth ddatblygu prosiectau, gan gynnwys prosiectau cydweithio.

Mae'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol yn helpu i sicrhau bod prosiectau'n rhoi ystyriaeth gynnar i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; i gyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; i oblygiadau Adnoddau Dynol; Iechyd a Diogelwch; ac archwilio. Yn gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill. Mae hyn hefyd yn helpu i nodi gofynion cyfalaf ar gyfer eu cynnwys mewn rhaglenni cyfalaf yn y dyfodol.

E. Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Datblygu gallu'r endid

Er mwyn datblygu cynhwysedd yr endid, mae sefydlu corfforaethol a rheoli llinell ar waith, cyflwynwyd cynlluniau sefydlu corfforaethol a datblygu Rheolwr Corfforaethol ym mis Ebrill 2018 a'u diwygio ym mis Hydref 2022. CeriNet yw'r fewnrwyd Adnoddau Dynol a'r adnodd i Staff a rheolaeth, caiff hyn ei adolygu a'i ddiweddaru'n rheolaidd yn barhaus er mwyn effeithiolrwydd.

Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu'r fforwm ar gyfer anghenion rheoli perfformiad ac wedi hynny paratoi cynlluniau gweithredu ar gyfer cyflawni gwelliannau corfforaethol yn yr adolygiad perfformiad o Staff. Mae'r rhain wedi'u cryfhau ymhellach wrth gyflwyno arfarniadau blynyddol i'r holl Staff drwy system AD Ceri. Mae system AD Ceri wedi sicrhau bod data ystyrlon, cyfredol ar Staff bellach ar gael i reolwyr yn fisol er mwyn monitro trosiant costau ac absenoldeb.

Datblygu gallu arweinyddiaeth yr endid ac unigolion eraill

Mae'r strwythur Arweinyddiaeth ac Uwch Swyddog wedi diffinio'r rolau hyn, gan gynnwys sut maent yn integreiddio â'i gilydd. Mae hyn wedi'i wneud drwy:

- Swydd ddisgrifiadau sy'n diffinio'n glir y rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol o swyddi.

DRAFT

- Mae'r Cyfansoddiad yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r Aelodau (Rhan 3.4 Tabl 4) ac uwch swyddogion (rhan 2 Erthygl 2)
- Mae'r Pecyn Cymorth Cynllunio Strategol yn cynnwys elfen o gynllunio olyniaeth a rheoli talent.
- Cynigir cyfleoedd dysgu a datblygu i'r rhai sydd mewn rôl Arweinyddiaeth neu sy'n darpar arweinwyr.
- Cynllun dirprwyo (y Cyfansoddiad Rhan 3.5) yn bodoli ac yn nodi'n glir gyfrifoldebau Aelodau a Swyddogion.
- Mae protocolau ar waith ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion (e.e. Protocol Aelodau'r Swyddog).
- Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Swyddogion ac Aelodau ar waith.
- Rheolau Gweithdrefn Cytundeb ('CPR') (Rhan 4 Dogfen G y Cyfansoddiad) a Rheoliadau Ariannol a gweithdrefnau ariannol atodol (Rhan 4 Dogfen F y Cyfansoddiad) yn cael eu hadolygu'n rheolaidd e.e. Diweddarwyd CPR Tachwedd 2023.
- Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi swyddogaethau a chyfrifoldebau'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr.

F. Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gref

Rheoli risg

Mae rheoli risg da yn arf allweddol wrth gynorthwyo'r sefydliad i reoli ansicrwydd ac i alluogi'r sefydliad i gyflawni canlyniad ei amcanion yn well. Bwriedir i reoli risg fod yn ddull trefnus a systematig o nodi, asesu a rheoli'r risgiau sy'n wynebu'r sefydliad. Rhaid cymryd camau i

reoli'r risgiau hynny'n effeithiol. Mae rheoli risg yn cefnogi atebion arloesol gan ei fod yn ystyried buddion yn ofalus, ochr yn ochr â'r risgiau, a allai ddigwydd.

Mae pob sefydliad yn bodoli i gyflawni eu hamcanion. Pwrpas rheoli risg yw rheoli'r rhwystrau i gyflawni'r amcanion hyn trwy gydlynu adnabod, asesu, rheoli ac adrodd ar risgiau.

Mae'r dulliau traddodiadol o amddiffyn rhag y risgiau mwy amlwg wedi bod trwy yswiriant. Fodd bynnag, mae yna lawer o risgiau na ellir eu hyswirio yn eu herbyn, ac y mae'n rhaid mynd i'r afael â nhw mewn gwahanol ffyrdd. Hyd yn oed yn achos y risgiau hynny na ellir eu hyswirio, gellir cymryd camau i leihau'r risgiau posibl o ganlyniad gydag arbedion o bremiymau ac amharu ar waith. Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am risgiau: risk-mangement-policy-and-strategy.pdf (ceredigion.gov.uk)

Mae adroddiad risg yn cael ei gyflwyno ym mhob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac mae unrhyw welliant i'r gofrestr risg yn cael ei adrodd i'r pwyllgor.

Rheoli perfformiad

Mae rheoli perfformiad corfforaethol yn gysylltiedig â'r Amcanion Llesiant a Gwella, Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 a chynlluniau PSB. Mae gan y Cyngor hefyd lawer o ddangosyddion lleol sy'n ei helpu i benderfynu a yw wedi cyflawni'r blaenoriaethau yn ei Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027. Cymeradwyodd y Cyngor Hunanasesiad ac Adolygiad Blynyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant Adroddiad Blynyddol 2021-22.

Mae Archwilio Mewnol yn ymgymryd â hunanasesiad blynyddol ac mae ganddo asesiad allanol / adolygiad cymheiriaid annibynnol 5 mlynedd yn unol â gofynion y PSIAS. Cwblhaodd EQA fis Mai 2022, adroddiad a chynllun gweithredu dilynol a gyflwynwyd i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio 27.9.22 ynghyd â Hunanasesiad Archwilio Mewnol y CMIA. Daeth yr asesydd allanol i'r casgliad bod swyddogaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ceredigion yn cydymffurfio'n gyffredinol â'r PSIAS. Ar hyn o bryd mae'r swyddogaeth yn cydymffurfio â 50 o'r meysydd arfer gorau, cydymffurfiaeth rannol mewn chwe maes a dim ardaloedd o ddiffyg cydymffurfio. Mae'r Cynllun Gwella Sicrhau Ansawdd sy'n deillio o hyn wedi'i gynnwys yn adroddiadau cynnydd Archwilio Mewnol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Adroddiad Blynyddol y CMIA.

Mae Panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter. Mae pob Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn adrodd i'r Panel hwn ac mae'r dyddiadau ar gyfer adrodd yn cael eu cyhoeddi yn yr adroddiad. Mae Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn mynychu gyda'r egwyddor y gallent nodi meysydd y mae angen eu cynnwys ar eu Blaenraglenni Gwaith priodol.

Rheolaeth fewnol gadarn

Cymeradwywyd Polisi a Strategaeth Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg gan y Cabinet ar 20 Chwefror 2024 a gellir eu gweld ar risk-mangement-policy-and-strategy.pdf (ceredigion.gov.uk) a risk-mangement-framework.pdf (ceredigion.gov.uk). Mae'r polisi a'r strategaeth yn amlinellu'r hyn y mae'r Cyngor yn ei wneud i sicrhau rheolaeth fewnol gadarn.

Mae'r swyddogaeth Archwilio Mewnol (IA) hefyd yn sicrhau rheolaeth fewnol gadarn ac yn cael ei harwain gan CMIA sydd â chymwysterau CIA, sydd â phrofiad llywodraeth leol sylweddol ac yn cael ei gefnogi gan dîm sydd â gwybodaeth a sgiliau priodol. Un aelod arall o'r tîm IA yw CIA cymwys.

Mae Archwilio Mewnol yn gwerthuso ac yn gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu yn unol â PSIAS, sy'n cael ei hunanasesu a'i adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn flynyddol ynghyd ag unrhyw welliannau sy'n ofynnol. Mae Archwilio Mewnol yn rhoi sicrwydd unigol i reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio – defnyddir y rhain wedyn i roi barn gyffredinol o sicrwydd yn flynyddol, sy'n bwydo i mewn i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (AGS).

Rheoli data

Mae strategaeth TGCh a Digidol wedi'i chreu a'i chymeradwyo a gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth ar: Strategaeth Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu a Gwasanaethau Digidol

Mae yna wybodaeth gyfoes Polisi Diogelu Data a GDPR (diweddarwyd yn 2023), cofnod o'r Polisi Rheoli. (i'w ddiweddaru 2024).

Yn ogystal â'r polisïau, mae yna hefyd rolau allweddol a chraffu ar Asedau Gwybodaeth fel a ganlyn:

- Mae Swyddog Diogelwch TG ('ITSO') sy'n cynghori ar ddiogelwch data, cynghorwyr allanol ac ymgynghorwyr yn cael eu cyflogi o bryd i'w gilydd i brofi a chynghori ar drefniadau diogelwch yr Awdurdod;
- Mae Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion ('IRMO') yn cynghori ar gydymffurfiad cyfreithiol ac yn sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau ar waith ac yn cydymffurfio â'r canlynol;
- Mae Diogelu Data Corfforaethol (a elwir yn fewnol fel Cyfarfodydd Grŵp Diogelu Data Corfforaethol / Rhyddid Gwybodaeth / Gwybodaeth Amgylcheddol) yn cyfarfod bob chwarter ac yn cael ei gadeirio gan y Pennaeth Polisi Gwasanaeth (Dirprwy HOS ICT&CS); a
- Adroddiadau Blynyddol yn ôl yr angen i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor.

Hefyd:

- ITSO yw Is-gadeirydd Fforwm Diogelwch y Sector Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru (CymruWARP) sy'n cyfarfod bob chwarter.

- IRMO sy'n cadeirio Cymdeithas Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion Cymru/Cymru ac yn trefnu digwyddiadau ledled Cymru.
- Mae IRMO yn rhan o Banel Sicrhau Ansawdd WASPI - Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

Mae fframwaith polisi ar gyfer pennu'r cyllidebau yn flynyddol yn ogystal â chynllun tair blynedd. Mae fersiwn ddiweddaraf y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ('MTFS') wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor Llawn.

Mae'r Swyddog A.151 wedi cynnal adolygiad hunanasesu ac mae'n fodlon bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r cod.

Mae'r MTFS yn gweithredu fel risg gorfforaethol sy'n cael ei diweddaru o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Roedd y gosodiad cyllideb flynyddol hefyd yn cynnwys asesiad risg. Mae'r Cyngor yn ymateb i'r cynnig yn Adroddiad Gwella Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru 2016 (Archwilio Cymru bellach) ac yn ystyried yr adroddiad yng ngoleuni'r MTFS drwy sicrhau bod trefniadau rheoli ariannol y Cyngor yn ddigon cadarn i gwrdd â'r heriau sylweddol sydd o'n blaenau.

Datblygwyd Cynllun Strategol ac mae wedi gwella'r rhaglen waith sy'n angenrheidiol i ystyried blaenoriaethau gwasanaethau wrth fynd i'r afael â chyfyngiadau ariannol.

DRAFT

G. Gweithredu Arferion Da mewn tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

Gweithredu arfer da mewn tryloywder

Mae'r Cyngor yn sicrhau arfer da mewn tryloywder trwy gael gwefan gyda phapurau pwyllgor a chofnodion cyfoes. Mae cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet yn cael eu darlledu ar y wefan a thrwy'r cyfryngau cymdeithasol cyhoeddir papurau yn brydlon. Cyhoeddir manylion cyswllt cynghorwyr ac aelodaeth pwyllgorau ar y wefan yn ogystal â datganiadau o ddiddordeb i'r holl aelodau.

Mae ymgynghori ac ymgysylltu â dinasyddion yn bwysig i'r Cyngor. Cyhoeddir ymgynghoriadau ar wefan y Cyngor ac fe'u hyrwyddir ar y cyfryngau cymdeithasol. Gellir dod o hyd i ymgynghoriadau a gynhaliwyd yn ystod 2024-2025 ar Polisi Ymgysylltu a Chyfranogiad - Cyngor Sir Ceredigion

Gweithredu arferion da wrth adrodd

Cyhoeddir Adroddiad Blynyddol Hunanasesiad ac Adolygiad y Cyngor Sir o Berfformiad ac Amcanion Llesiant ar wefan Cyngor Sir Ceredigion i hysbysu dinasyddion Ceredigion pa weithgareddau a chamau gweithredu y mae'r Cyngor yn eu cymryd i gefnogi ei Amcanion Llesiant a Gwella. Mae hyn hefyd yn rhan o hunanasesiad y Cyngor. Mae cynllun cryno hefyd ar gael mewn swyddfeydd cyhoeddus ar gyfer ein dinasyddion.. Atodiad 2 Adroddiad Hunan-asesu 2022-23.pdf (ceredigion.gov.uk)

Mae’r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn dangos sut mae'n cydymffurfio â'r saith Egwyddor ac is-egwyddor craidd y Fframwaith Llywodraethu a gynhwysir yn y Fframwaith ac yn y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys sut mae'n rhoi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu ei faterion, yn hwyluso ymarfer ei swyddogaethau'n effeithiol, ac yn gwneud trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol

Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru a rheoleiddwyr allanol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Estyn, AGC, Awdurdod Gwasanaethau Ariannol ('FSA'), a'r Asiantaeth Safonau Bwyd fel rheoleiddwyr allweddol. Mae Protocol Archwilio Cymru wedi'i ddogfennu, ac mae gweithdrefnau ar waith i sicrhau bod pob 'Ffurflen Ymateb Rheoli' o bob adroddiad Archwilio Cymru yn cael sylw a bod ymatebion y Gwasanaeth yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Arweinyddiaeth, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru. Y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt Archwilio Cymru ar gyfer materion MRFs/llywodraethu parhaus sy'n gysylltiedig â llywodraethu. Y Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol yw'r pwynt cyswllt ar gyfer y materion MRFs/perfformiad sy'n gysylltiedig â pherfformiad. Mae'r system hon wedi'i nodi mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweinyddiaeth, a'i chyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae'r Prif Archwilydd Mewnol (CMIA) yn gymwys gan CIA, ac mae ganddo brofiad llywodraeth leol sylweddol, ac fe'i cefnogir gan dîm sydd â gwybodaeth a sgiliau priodol ac mae swyddog pellach yn nhîm yr Archwilio Mewnol yn gymwys gan CIA, gydag un arall yn rhannol gymwys. Mae gan rôl CMIA fynediad am ddim a dilyffethair at Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac mae'r ddau yn cyfarfod yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn.

Cafodd swyddogaeth yr Archwilio Mewnol asesiad ansawdd allanol yn 2022 lle daeth yr asesydd allanol i'r casgliad bod swyddogaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ceredigion yn cydymffurfio'n gyffredinol â'r PSIAS. Penderfynodd yr asesiad fod y swyddogaeth yn cydymffurfio â 50 o'r meysydd arfer gorau, wedi'u cydymffurfio yn rhannol mewn chwe maes ac nad oedd ganddi unrhyw feysydd o ddiffyg cydymffurfio. Mae Cynllun Sicrhau Ansawdd a Gwella (QA) ar waith ac yn cael ei adrodd yn rheolaidd i GAC.

5. Barn Sicrwydd ar Drefniadau Llywodraethu Corfforaethol

Mae'r Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol (CMIA) yn paratoi Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn, sydd fel arfer yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gyfarfod ym mis Mehefin. Mae'r adroddiad yn nodi canlyniadau unigol a chyfunol yr adolygiadau archwilio a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn ac yn darparu'r farn archwilio gyffredinol o sicrwydd yn seiliedig ar y gwaith archwilio hwn. Mae'r sicrwydd a ddarperir hefyd yn ystyried cynnydd wrth weithredu gwelliannau, ystyried y gofrestr risg a sicrwydd a ddarperir mewn adroddiadau a gyhoeddwyd gan reoleiddwyr allanol. Mae cwmpas y gwaith archwilio a sut mae'r angen i ail-flaenoriaethu'n gyson i sicrhau bod digon o waith yn cael ei wneud er mwyn sicrhau'r sicrwydd yn cael ei nodi yn yr adroddiad.

Mae'r Adroddiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn yn cynnwys canlyniadau'r archwiliad mewnol hunanasesiad blynyddol o'r gwasanaeth, yn seiliedig ar dempled Nodyn Cais Llywodraeth Leol CIPFA a'r adolygiad cymheiriaid allanol 5 blynyddol a'r swyddogaethau Archwilio Mewnol QAIP gan gynnwys camau a gymerwyd i gyflawni'r gwelliannau arfaethedig a nodwyd.

Cyflwynodd y CMIA Strategaeth Archwilio a Chynllun Blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae hyn wedi'i gynllunio i sicrhau bod digon o sylw yn cael ei wneud i gefnogi'r farn flynyddol ar effeithiolrwydd systemau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol ar draws y Cyngor. Crynhodd y Strategaeth Archwilio a Chynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2024/25 y meysydd gwaith yr oedd yr Adran Archwilio Mewnol yn anelu at ganolbwyntio eu hamser arnynt yn ystod y flwyddyn.

Mae gwaith archwilio mewnol wedi'i asesu'n barhaus gan roi ystyriaeth reolaidd i anghenion a blaenoriaethau'r Cyngor sy'n newid. Rhoddwyd sicrwydd ar gyfer 2024/25 ar adolygiadau a gynlluniwyd ac ychwanegwyd gwaith adweithiol at y cynllun yn ystod y flwyddyn i asesu lefel sicrwydd flynyddol y Cyngor. Yn ogystal, cafwyd sicrwydd gan ffynonellau eraill megis rheoleiddwyr allanol yn y broses fapio sicrwydd i gyfrannu at y sicrwydd a ddarperir ar ddiwedd y flwyddyn.

Cyflwynir adroddiadau cynnydd Archwilio Mewnol yn rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i ddiweddaru'r pwyllgor ar gynnydd swyddogaeth yr IA tuag at y cynllun blynyddol, sicrwydd a ddarperir ar gyfer archwiliadau wedi'u cwblhau, camau rheoli sylfaenol a sylweddol a roddir, adnoddau Archwilio Mewnol sydd ar gael a diweddariadau i'r Cynllun Gwella Sicrwydd Ansawdd Archwilio Mewnol.

Daeth y CMIA i'r casgliad yn ei Hadroddiad Blynyddol 2023/24 fod gan y Cyngor fframwaith boddhaol o lywodraethu, rheoli risg a rheolaethau mewnol ar waith i reoli cyflawni amcanion y sefydliad yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar:

- nifer, cwmpas a sicrwydd o ffynonellau mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024, a
- derbyn camau gweithredu gan reolwyr (lle bo ar gael).

Bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn destun adolygiad gan Archwilio Cymru i sicrhau ei fod yn gyson â'u gwybodaeth ac â deddfwriaeth. Yn ogystal, mae'r adran Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad annibynnol blynyddol o'r Fframwaith Llywodraethu Blynyddol a'r dull o sgorio a thystiolaeth, fel y nodwyd ym Mhwynt 2 uchod.

6. Materion a nodwyd o'r llynedd (2023-24)

Mae'r tabl canlynol yn cofnodi'r camau a gymerwyd yn ystod 2023-24 i ddatrys y materion a nodwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2023-24, y Swyddog Arweiniol sy'n gyfrifol am oruchwylio'r Gweithredu a'r dyddiad cwblhau amcangyfrifedig. Mae gan y Swyddog Arweiniol gyfrifoldeb i sicrhau bod y weithred hefyd yn fanwl, yn cael ei monitro a'i diweddaru yng Nghynlluniau Busnes ei Wasanaeth ei hun.

Sylwer: Bydd unrhyw gamau na fydd wedi'u cwblhau'n llawn erbyn y dyddiad cwblhau yn cael eu cario ymlaen i Gynllun Gweithredu 2024-25

Mater	Cam Gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau

7. Cynllun gweithredu y cytunwyd arno ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2024-25

Mae'r tabl yn nodi'r mater, cam gweithredu, y canlyniad a ddymunir, y Swyddog Arweiniol sy'n gyfrifol am oruchwylio'r weithred a'r dyddiad cwblhau amcangyfrifedig. Mae'r Swyddog Arweiniol yn gyfrifol am sicrhau bod y camau gweithredu hefyd yn cael eu manwl, eu monitro a'u diweddaru yng nghynlluniau busnes eu Gwasanaeth eu hunain.

Mater	Cam Gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau